І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь..
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVII Ч. 130. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 9-го ЛИПНЯ (JULY) 1960 ЦЕНТІВ 12 CENTS No. 130. VOL. LXVII.

ВСІ ДЕМОКРАТИЧНІ КАНДИДАТИ ВІРЯТЬ В СВОЮ ПЕРЕМОГУ НА КОНВЕНЦІЇ

Лос Анджелес. — Демократична Номінаційна Конвенція офіційно почнеться в понеділок 11-го липня, але вже тепер представники всіх чотирьох аспірантів на кандидатів на президента запевняють, що їх кандидат переможе і буде найменований. Найпевніші є прихильники массачусетського сенатора Джана Ф. Кеннеді. Вони твердять, що їх кандидат здобуде перемогу вже в першому або в другому голосуванні. Йдуть торги, щоб зискати для Кеннеді голоси тих делеґатів, які є ще „вільні" і ще не є зобов'язані голосувати на котрогось із чотирьох кандидатів. Крім Кеннеді є ще три інші кандидати: тексаський сенатор Линдон Б. Джансон, мізурський сенатор Стюарт Саймінґтон і колишній дворазовий неуспішний кандидат Адлей Е. Стівенсон В пресі появилися вістки, що прийняв би кандидатуру і експрезидент Гаррі С. Труман, але їх реєструємо тільки з пресового обов'язку, бо ніхто не вірить в те, щоб Конвенція могла найменувати на кандидата на президента 76-річного кандидата, коли досі найстарший вік американських президентів при закінчуванні їхнього урядування становив тільки 70 років. Прихильники сен. Джансона передбачають, що він дістане в першому голосуванні більше як 500 голосів, але вже в другому він матиме на 10 або 20 голосів менше від сен. Кеннеді. В дальших голосуваннях число голосів Джансона буде збільшуватися, і внаслідок того він переможе свого сильного противника, яким на початку голосування був Кеннеді. Та прихильники массачусетського сенатора всіми силами працюють в тому напрямі, щоб здобути голоси каліфорнійської і пенсилвенійської делеґацій, які мають по 81-му голосові. „Вільною" є ще нюйоркська делеґація, яка нараховує аж 114 голосів, але вона не буде голосувати як цілість на одного кандидата. Дехто передбачає, що в першому голосуванні Кеннеді дістане 50 нюйоркських голосів, інші гадають, що 80 голосів, а решта впаде на інших кандидатів. Каліфорнійський губернатор Едмунд Бравн покищо не дав себе намовити, щоб вже перед конвенцією заявився за Кеннеді. Він сказав, що в неділю 10-го липня складе в тій справі окрему заяву. Слабі вигляди на перемогу має мізурський сенатор Саймінґтон, якого підтримує Труман. Саймінґтон в першому голосуванні мав би дістати тільки 135 голосів, а в другому 200. В дальших голосуваннях, як передбачають його прихильники, число його голосів мало б збільшуватися аж до його перемоги. Найгірше стоїть справа зі Стівенсоном, бо навіть його прихильники вірять, що в першому голосуванні він дістане 77 голосів, а до перемоги треба — 761 голосу. Але і його прихильники вірять в перемогу. На конвенції вже тепер радять над тим, яку виборчу плятформу мають оголосити демократи. Йде боротьба за становище у справі громадянських прав, бо ліберальні демократи бажають сильної заяви в цій справі, а південні консервативні демократи грозять виступом із партії, коли б вона прийняла надто радикальне становище в справі оборони громадянських прав.

Летунство проєктує будову трьох нових ракет

Ню Йорк. — Представник Аерокосмічної Корпорації має зайнятися будовою трьох нових типів балістичних ракет, які є потрібні для летунства. Плянується збудувати далекосяжну ракету, дещо меншу від т. зв. „Мінютмена", але з кращими керівними приладами. Будують також протиракетну ракету, яка матиме дальший засяг, як теперішня протиракетна ракета армії „Ніке - Зевс" і нову балістичну ракету з середнім засягом, яка, правдоподібно, призначена для вжитку країн, що є членами Північно-Атлантійського Оборонного Порозуміння (НАТО). До нової оборонної програми належать також штучні алярмові сателіти та сателіти, які мають повернути на Землю кабіну з приладдям і інструментами та тварину або людину, коли буде забезпечене її життя. В Бервіку, Па., будують залізничі вагони, з яких можна буде випускати міжконтинентальні балістичні ракети, і на яких можна буде ті ракети перевозити. Ті залізничі вагони заступили б теперішні бази для випускання ракет, які ворог міг би легше знищити своїми далекосяжними керованими ракетами.

Президент почав вакації в Нюпорті на Ровд Айленді

Нюпорт, Ровд Айленд. — 7-го липня президент Айзенгавер почав вакації, прилетівши сюди ґелікоптером. Президента вітали губернатор Ровд Айленду Крістофер Дель Сесто, який передав Президентові скриньку з ґольфовими м'ячами, а пані Дель Сесто вручила пані Айзенгавер прикрашену копію проклямації, яку губернатор видав до мешканців свого стейту, проголошуючи День Айзенгавера в цілому стейті. Вітали Президента командири фльотової бази контрадмірал Е. Бенджимін Мур і шеф штабу воєнного коледжу фльоти контрадмірал Едвард Е. Уол Сток. При приїзді Президента батерія фльоти віддала 21 почесний постріл з гармат. Посадник Нюпорту передав Президентові документи про почесне громадянство свого міста. Айзенгавер, ще того самого дня грав у ґольфа. Він вернеться до столиці, коли почне працювати Конґрес в серпні.

В АМЕРИЦІ

● **56-річна англійська лікарка** д-р Барбара Мур 6-го липня прибула до Ню Йорку, пройшовши пішки з Сан Франсіска 3.387 миль продовж 85-ох днів. Вона не хотіла становити новий рекорд, бо два англійці зробили той шлях впродовж 66-ох днів, — тільки вона думала довести, що зможе перейти ЗДА, хоч вона є сталою веґетаріянкою і не їсть м'яса. Вона мусіла пройти ще по Центральному парку Ню Йорку 5 миль, бо настільки її підвезла нюджерзьська поліція, щоб задня добитися до Ню Йорку.

● **З Річмонду у Вірджінії** повідомляють, що американський летун Френсіс Дж. Поверс постійно просить свого батька і свою жінку, щоб не відвідували його в московській тюрмі, поки не відбудеться там проти нього розправа за те, що він літав для розвідчих цілей понад СССР, де його зістрелено в дні 1-го травня. Поверс не подає причини, чому він не бажає собі відвідин.

● **22-річний син нюйоркського губернатора Майкел Кларк Рокефеллер**, який закінчив Гарвадський університет, зголосився до відбування військової служби, бо думає служити 6 місяців в активній службі, а пізніше впродовж 5. 5 року відбувати вакаційні військові вправи в резерві.

ПЕРЕД ДЕМОКРАТИЧНОЮ КОНВЕНЦІЄЮ

Джеймс Саймінґтон, син сенатора Стюарта Саймінґтона припинає відзнаку за Саймінґтоном дівчині, яка аґітує за сен. Кеннеді. В той же час друга дівчина причіплює молодому Саймінґтонові через плече відзнаку з портретом сен. Кеннеді.

ПРЕДСТАВНИКИ УКК ВНОСЯТЬ СВОЇ ПРОПОЗИЦІЇ ДО ПРОГРАМ ДЕМОКРАТИЧНОЇ І РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ ПАРТІЙ

Д. Галичин найменований почесним асистентом секретаря Республіканської конвенції

Ню Йорк. — Минулої середи, 6-го липня ввечорі, два представники Українського Конґресового Комітету, а саме директор його Політичної Ради адв. Степан Ярема та редактор його видань Володимир Душник виїхали до Лос Анджелес у Каліфорнії на конвенцію Демократичної партії і вже в четвер, 7-го липня, мали внести від УККомітету відповідні пропозиції до передвиборчої програми цієї партії. У приготованих меморіялах, що мали бути передані Програмовій Комісії, перед якою обидва представники УККА мали скласти також персональні заяви, адв. Ярема висловлював побажання, щоб Демократична партія включила у свою програму постанову про більш динамічну і активнішу політику у відношенні до *Совєтського Союзу, мавши на* увазі зокрема арґумент, що його піддають американській політиці визвольні прагнення і боротьба поневолених Москвою націй. Ред. Володимир Душник у своєму меморіялі та у своїх свідченнях звернув окрему увагу на недостачі в іміґраційному законі З'єдинених Держав, висловлюючись проти встановлення таких „понад-національних" іміґраційних квот, як „совєтська", що йде по лінії совєтського імперіялізму й колоніялізму. В Демократичній конвенції, яка формально починається в найближчий понеділок, 11-го липня, бере участь ще ряд інших осіб українського роду, а один з них, адв. Іван Панчук з Дітройту, є повноправним делеґатом.

У конвенції Республіканської партії, що почнеться 25-го липня в Шикаґо, візьмуть участь голова УККА проф. Лев Добрянський, президент УККА Дмитро Галичин, віце-през. УККА адв. Михайло Пізнак, бюджетовий директор УКК Іван Дужанський та ряд інших осіб українського роду. Тепер поінформовано, що Дмитро Галичин, який на конвенції *виступатиме в імені* Конференції Американців Центрального і Східнього Европейського Походження, якої він є екзекутивним головою, був найменований почесним асистентом секретаря тієї конвенції. Також і вони всі складуть відповідні меморіяли та внесуть відповідні пропозиції до передвиборчої програми Республіканської партії.

АМЕРИКА ГОТУЄТЬСЯ ДО ВІДЗНАЧЕННЯ ТИЖНЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ

Ню Йорк. — Резолюція Конґресу З'єдинених Держав, схвалена в половині минулого 1959-го року, уповажнює і прохає Президента З'єдинених Держав видати проклямацію, признаючи третій тиждень липня 1959-го року як „Тиждень Поневолених Націй" - та запрошуючи нарід З'єдинених Держав відзначити такий тиждень відповідними церемоніями і активністю". А дальше резолюція „уповноважує і просить Президента видавати подібні проклямації кожного року аж до того часу, як всі поневолені народи світу матимуть волю і незалежність". Згідно з цією резолюцією, в цьому році третій тиждень липня буде вже другим з черги „Тижнем Поневолених Націй". І країна та її нарід поступово приготовляються до відповідного відзначення цього тижня. Вже деякий час тому у Вашинґтоні був створений Крайовий Комітет для відзначення „Тижня Поневолених Націй", очолюваний головою Українського Конґресового Комітету проф. Л. Добрянським та з великою кількістю законодавців та представників багатьох ділянок життя і суспільних груп у своєму складі. Рівночасно подібні комітети були створені в ряді міст і стейтів. Згідно з одержаними інформаціями, губернатори кількох стейтів (Іллиной, Пенсилвенії, Конектикат та ін.) та посадники ряду міст уже проголосили третій тиждень липня „Тижнем Поневолених Націй" а інші, між ними й нюйоркський губернатор Рокефеллер, заповіли таке проголошення.

Дуже інтенсивна підготова до відзначення „Тижня Поневолених Націй" ведеться зокрема у цій світовій метрополії, місті Ню Йорку. Веде її окремий стейтовий Комітет, очолюваний Джостином Мек-Карті. Комітет уже відбув дві наради, одну 29-го червня, а другу 6-го липня. На цих останніх нарадах голова Комітету поінформував, що він подбав, щоб і посадник міста, як і губернатор стейту видали відповідні проклямації. Рівночасно поінформовано, що в неділю 17-го липня, в яку починається „Тиждень Поневолених Націй" в багатьох святинях міста будуть відправлені відповідні Богослужения. В катедрі св. Патрика відправлятиме Богослужения кардинал Френсіс Спелман о год. 10-ій рано. В тому самому часі буде відправлене Богослужения в катедрі св. Івана. Відповідні Богослужения відбудуться також у жидівських святинях у п'ятницю 15-го липня. Впродовж тижня місцеві радіові і телевізійні стації передаватимуть відповідні програми і також відбуватимуться присвячені цьому Тижневі відповідні публічні зібрання під вільним небом біля Публічної Бібліотеки на 42-гій вулиці, біля Скарбової Палати на Волстріт, на Баттері площі та інших місцях. Завершенням тижня буде велика всенародна маніфестація в Мангеттен Сентер в неділю, 24-го липня о год. 2-гій по полудні. Вістки про подібну підготову для відзначення вже другого з черги „Тижня Поневолених Націй" надходять з багатьох інших стейтів і міст.

Кастро обвинувачує ЗДА в „економічній аґресії"

Прем'єр Фідель Кастро

Гавана, Куба. — Д-р Фідель Кастро, новий „революційний" диктатор Куби, відповідаючи на рішення президента Айзенгавера зменшити на 95 відсотків решту цьогорічної квоти американських закупів кубинського цукру, виступив з новими гострими випадами проти „імперіялізму єнків", обвинувачуючи зі свого боку Америку в „економічній аґресії" та заповідаючи дальшу боротьбу проти американської власности на Кубі. Кастро промовляв на масовому зібранні робітників у Палаці Праці, обвинувачуючи Вашинґтон у намаганні „знищити кубинську революцію" Кожне твердження Кастра зібрані приймали з окликом проти З'єдинених Держав, скандуючи: „Куба так, Єнкі ні!" Всю вину за погіршення американсько-кубинських відносин Кастро звалював на „вашинґтонську оліґархію", закидаючи З'єдиненим Державам, що вони хотіли б володіти Кубою та використовувати кубинський нарід і кубинські багатства. Він заповів, що американська політика відносно Куби відіб'ється бумеранґом проти Америки та що проти неї звернеться „антипатія всього світу", що „подивлятиме кубинську революцію". Останнє рішення президента Айзенгавера щодо зменшення закупів кубинського цукру Кастро назвав „економічною аґресією", яка, проте, „не поставить нас на лопатки" — відгрожувався кубинський прем'єр. Для збільшення кубинського антаґонізму проти З'єдинених Держав, Кастро дорікав Америці, що вона, мовляв, не зменшувала своїх закупів ані не видумувала жадних інших репресій тоді, як на Кубі володів диктатор Батіста, бо кубинці терпіли нужду, то американці цим не інтересувались, як довго вони могли „експлуатувати кубинський нарід і кубинські багатства". На цю саму тему Кастро заповів ще ряд інших виступів. Тим часом, рішення ЗДА припинити дальші свої закупи кубинського цукру створюють поважну економічну комплікацію на самій Кубі, як і ряд господарських переставок на світовому ринку. Сама Куба, не зважаючи на підсичувану урядом ворожість у відношенні до ЗДА, впродовж одного тільки цього тижня вже два рази зверталася до ЗДА в справі закупів збіжжя й інших харчових продуктів, щоб злагіднити труднощі, які виникли із слабого врожаю на Кубі.

Армія Республіки Конґо бунтується проти бельгійських офіцерів

Лєопольдсвіль, Конґо. — Не зважаючи на те, що уряд проголошеної востаннє незалежної Республіки Конґо обіцяв підвищити в ранґах місцевих бельгійських офіцерів й усунути з конґійської армії, що нараховує 25,000 вояків, бельгійських офіцерів, незадоволення серед вояцького і старшинського складу цієї армії росте і навіть приводить в деяких випадках до виявів відкритого бунту. Заіснували випадки порушення військової дисципліни особливо ж у Конґійському місті Тисвіль, де вояки позамикали в касарнях своїх бельгійських офіцерів, не дозволяючи їм виконувати їхні функції. Для полагоди зв'язаних з цим справ виїхав до Тисвіллю прем'єр республіки Люмумба, але інформації про вислід його поїздки досі ще немає. В середу 6-го липня почало бунтуватися військо теж і в ґарнізонах конґійської столиці. Дотеперішній командант конґійської армії бельгійський генерал Еміль Янсенс зрезиґнував із свого становища і склав свої уповноваження на руки уряду республіки Конґо. Згідно з останніми повідомленнями револьта серед конґійських військовиків мала закінчитися і збунтовані вояки склали зброю після двох днів спротиву.

Ольга Мак і Галя Лагодинська одержали літературну нагороду Марусі Бек

Филаделфія, Па. — Із Світової Федерації Українських Жіночих Організацій інформують, що 2 рівнорядні літературні нагороди по 100 долярів, уфундовані президенткою Міської Ради Дітройту Марусею Бек, в результаті літературного конкурсу одержала Ольга Мак за історичне оповідання (про княгиню Ольгу і князя Ігоря) „Лебідка" та Галя Лагодинська за історичне оповідання (з боротьби УПА) „Ліс". Крім цього, Літературне Жюрі СФУЖО в складі: Галина Журба, Наталя Лівицька-Холодна і д-р Богдан Романенчук, розглянувши надісланий на конкурс 31 твір, окремо відзначило ще Діми: „Гіркий вітер", Людмили Коваленко: „Дві краси". Наталії Савченко: „Жертва", Наталі Зибенко: „Знак", Л. Горлиці: „Золота загадка", Софії Наумович: „Муся" та Ольги Литвин: „На мене напали собаки".

А. Курдидик вийшов з Редакції „Вільного Слова"

Торонто, Канада. — Редактор Анатоль Курдидик вийшов зі складу Редакції популярного місцевого тижневика „Вільне Слово" і в цьому В-ві зайшли ще деякі інші зміни — інформує і саме „Вільне Слово" й інші місцеві часописи. Згідно з цими інформаціями, насамперед, з днем 16-го червня, відійшов, зрезиґнувавши з членства в Дирекції Видавничої Спілки „Вільне Слово" інж. Омелян Тарнавський, що був адміністратором. Рівночасно з ним з Дирекції С-ки уступили дир. Евген Борис і п. Богдан Зорич. Десять днів пізніше, 26-го червня, адміністратором газети та рівночасно членом її Дирекції і Редакції був найменований д-р Степан Росоха і тоді теж зрезиґнував з редактора тижневика п. Анатоль Курдидик. У публічних повідомленнях не подано причин цих змін.

● **Посвячення угольного каменя** нового монастиря Сестер Василіянок на Асторії, Н. Й. відбудеться в найближчу неділю, 10-го липня 1960, о год. 4-ій пополудні при 42-11 Дітмарс булевард. У торжестві візьме участь Преосвященний Кир Амвросій Сеньшин, єпископ Стемфорду.

● **Д-р Теофіль Соболь**, новий український лікар, відкрив свою практику в Кісевіл, Ессекському повіті в Адірондак. Д-р Т. Соболь, член Українського Лікарського Т-ва Америки, приїхав до ЗДА чотири роки тому з Нової Ґвінеї, де був окружним лікарем. Медичні студії закінчив в Ґрацу в Австрії, а приїхавши до ЗДА, відбув необхідну практику в шпиталях в Ню Йорку та склав вимагані законом іспити, діставши тепер право на ведення власної лікарської практики.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ОБВИНУВАЧУЄ КОМУНІСТІВ В ГОТУВАННІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІЙНИ

В ЗАВОРУШЕННЯХ ЗГИНУЛО П'ЯТЬ ОСІБ І 21 БУЛО ПОРАНЕНИХ

Рим, Італія. — У зв'язку з посиленими комуністичними заворушеннями і започаткованим ними страйком, у висліді яких на протязі четверга 7 липня згинуло в сутичках з поліцією п'ять осіб, італійський прем'єр Фернандо Тамброні виступив гостро проти комуністів, обвинувачуючи їх в готуванні громадянської війни в Італії і в намаганні здійснити силою державний переворот. Згідно із заявою Тамброні комуністичні демонстрації і започаткований ними дня 7 липня страйк у Римі та в інших містах, до якого присдналися не всі робітники, є частиною міжнародної комуністичної змови, спрямованої на усунення теперішнього прихильного до Заходу уряду і на знищення демократії в Італії та в інших країнах світу. До найбурхливіших комуністичних заворушень прийшло в місті Реджджіо Емілія, яке є одним із найсильніших осередків комуністичного руху в північній Італії. Яких 2000 демонстрантів вийшло там на вулиці, будуючи барикади, обстрілюючи поліцію і кидаючи в неї саморобними бомбами. Поліція і військо, не маючи змоги розігнати демонстрантів з допомогою струй води і слізного газу, була примушена виступити проти комуністів із зброєю, стріляючи із рушниць і кулеметів. *Внаслідок цих заворушень* згинуло п'ять осіб і 21 особа була поранена. Менші заворушення відбулися цього ж дня *в містах Пармі, Модені й Неаполі.* Опанована комуністами Конфедерація Італійської Праці провела для протесту проти поліційної акції в Реджджіо Емілія восьмигодинний загальний страйк у п'ятницю 8 липня. Спроба комуністів започаткувати загальний страйк робітників у Римі для протесту проти „брутального" ліквідування поліцією і військом комуністичних демонстрацій в Римі, що відбулися у вівторок і в середу цього тижня, не повелася, бо до цього страйку робітництво Риму присдналося тільки частково. Не повелися такі страйки теж в інших містах, як наприклад у Феррарі, Больонії і Леґгорні, де комуністичні й антикомуністичні робітники відмовилися страйкувати разом з комуністами. Виступаючи в італійському парляменті з обвинуваченням комуністів у готуванні громадянської війни, прем'єр Фернандо Тамброні заявив, що уряд може доказати, що комуністична партія здійснює заплановану і приготовану заздалегідь акцію на крайовому і міжнародному терені для підривання існуючого порядку і знищення демократії. Водночас із цим Тамброні перестеріг комуністичних послів, що якщо заворушення будуть продовжуватися, то уряд застосує всі засоби для того, щоб встановити порядок. Італійська некомуністична преса обвинувачує комуністів в діянні за дорученням Москви і в намаганні усунути теперішній християнсько-демократичний італійський уряд.

Хрущов втомлений своїми відвідинами в Австрії

Відень. — Нікіта Хрущов, закінчивши свою поїздку по Австрії і виступаючи із промовою в одній із телевізійних програм, виглядав досить сумирно і втомлено, і навіть виявив деяку примирливість супроти Заходу, заявляючи, що совєтський уряд готовий підписати базований на взаємній контролі договір про роззброєння, якщо західні держави на нього погодяться. Підтвердив таку готовість Совєтів Хрущов не у вільно виголошеній промові, але у відчитаній довгій заяві, що була передана в Австрії і для закордону австрійською телевізійною сіткою. Багато часу в четвер 7-го липня зайняло редаґування спільного австрійсько - совєтського комунікату про висліди відвідин Хрущова в Австрії і його розмов з представниками австрійського уряду. Розбіжності мали виявитися особливо у зв'язку з реакцією З'єдинених Держав Америки і Західньої Німеччини на безприкладні напади Хрущова на політику обидвох цих держав і на їх уряди. В одному із таких виступів Хрущов погрожував навіть совєтськими репресіями супроти Австрії у випадку атаки на якусь із країн комуністичного бльоку з-поза австрійської території, що викликало загальне обурення австрійських політичних кіл та преси. В обговоренні плянованого комунікату про відвідини Хрущова в Австрії він сам участи не брав, а обговорювали цю справу з австрійцями тільки члени совєтської делеґації.

Сиґновано договір чотирьох держав в справі Республіки Кипру

Нікосія. — Після понад 16 місяців затяжних переговорів у середу дня 6 липня сиґновано договір чотирьох держав. Репрезентанти чотирьох держав — Британії, Туреччини, Кипру і Греції сиґнували договір в справі майбутнього Кипрської Республіки. Договір складається із 87 різних документів, які стосуються різних ділянок і питань переходу Кипру, що досі був Британською колонією, на становище незалежної республіки. Поміж документами є спеціяльна декларація провідників Кипру, в якій вони стверджують, що Кипрська Республіка ніколи не вимагатиме від Великої Британії зрезиґнування з двох мілітарних баз, які залишаються на острові під британською суверенністю. Водночас із цим до договору включена декларація Великої Британії, що вона ніколи не поверне території цих баз у свої колонії і що вона вживатиме їх тільки для мілітарних цілей.

У СВІТІ

● **В Україні, над рікою Прутом**, знайдено під час археологічних розкопів яйце невідомого створіння, що жило 10 до 15 мільйонів років тому. Знайдено яйце разом із скам'янілими осадами Оліґоценського періоду.

● **В Борісоглєвську біля Москви** відбувся напад на поштовий віз, що нагадує експропріяційні напади дореволюційного часу. Двох, як їх називає совєтська преса, бандитів, замінували дорогу і напали на запряжений в коні поштовий віз, вбили візника й одного прохожого і пограбували перевожену пошту. В суперечці за добичу один із бандитів застрілив потім другого. У висліді переведеної міліцією облави напасника зловлено.

● **Совєтський уряд** відкликав зі становища амбасадора СССР до Мадярщини ген. Терентія Штикова і призначив на його місце Владіміра Устінова, дотеперішнього першого секретаря міського комітету партії в Москві. Становище Устінова зайняв Пйотр Демічев, дотеперішній секретар партійного комітету московської области.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St, Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917, — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates:: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н Союзу, чоловіків і жінок: — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

І терпець має свої межі

Провокаційна поведінка прокомуністичного кубинського режиму, очолюваного Фіделем Кастром, загострила докраю взаємини між З'єдиненими Державами і Кубою. Безупинні протиамериканські виступи і напади, націоналізація американського майна, а востаннє конфіскація двох великих американських і однієї британської рафінерій нафти за те, що вони відмовилися дестилювати доставлювану Совєтами нафту, примусили американський уряд не тільки до протестаційних нот, але й до деяких конкретних заходів у відношенні до Куби, покищо економічного характеру.

Найбільш далекосяжним американським заходом проти Куби є схвалення Конгресом закону, яким уповноважено Президента зменшувати або й скасувати цілком встановлені для Куби квоти імпортованого цукру. Згідно з законом, Президент ЗДА має право редукувати частинно або й цілком обов'язуючу вже для Куби в 1960 році квоту імпортованого цукру і редукувати імпортові квоти або зрезиґнувати цілком із купування цукру від Куби в перших трьох місяцях 1961 року. Водночас із цим уряд має можливість довозити потрібний для ЗДА цукор з інших країн, збільшуючи імпортові квоти.

Схвалення Конґресом ЗДА закону про уповноваження зменшувати або й касувати імпорт цукру з Куби було попередженням кубинському урядові, з якого він міг скористати, відкликавши свої рішення в справі конфіскати американських і британської рафінерій нафти і змінивши в цілому своє вороже ставлення до ЗДА. Але режим Фіделя Кастра на це не пішов і зареагував на рішення Конґресу ЗДА ратифікацією започаткованих ним загарбницьких актів. Внаслідок цього президент Айзенгавер, користаючи з уділеного йому уповноваження, був примушений зменшити на 95% цьогорічну цукрову квоту Куби, припинивши цим на ділі увесь імпорт цукру із Куби до ЗДА. Цей перший рестрикційний захід ЗДА, за яким, у випадку потреби, можуть прийти дальші, матиме для Куби дошкульні економічні й політичні наслідки, і тому з такою люттю й з такими погрозами прийняли це започаткування рішучішої американської політики Фідель Кастро і його внутрішні та зовнішні інспіратори, що хочуть закріпити свої впливи на Кубі з допомогою виплачуваних кубинському урядові за цукор і інші сирівці американських долярів.

У відношенні до Куби З'єдинені Держави Америки проявили досі аж надто багато поступливости, толеранції і терпеливости, пробуючи всіма можливими дипломатичними засобами злагіднити існуюче напруження і довести до полагодження спірних справ і труднощів із врахуванням кубинських національних інтересів і аспірацій. Цим намаганням ЗДА Кастро протиставив, з одного боку, політику провокацій, наклепів, знеславлювання і односторонніх актів, суперечних з договорами і міжнародним правом, доводячи взаємини із ЗДА до крайнього загострення, а з другого боку політику чимраз тіснішого зв'язування себе з комуністичним бльоком і силами міжнародного комунізму. В такій ситуації і в обличчі все нових провокацій та погроз тяжко дивуватися, що в колах законодавців ЗДА і Великої Британії починають підноситися голоси з вимогою рішучіших заходів проти загрозливої для вільного світу політики кубинського диктатора і навіть за те, щоб застосувати проти Куби силу, тим більше, що існує можливість встановлення на тому острові баз совєтських підводних човнів.

Звичайно, такий вихід був би дуже не бажаною в сучасній ситуації розв'язкою для обидвох сторін, але ж найменше бажаною для Куби і накинутого їй Кастром режиму.

„Карігідна невтральність"

Вихід на кін історії безбожницько - аморального большевизму, закріплення цієї системи на великому обширі землі і прийняття її за партнера в міжнародних відносинах, що сталося, зокрема, під час і після другої світової війни — створило для людства і його доробку загрозу, розмірів і далекосяжности якої ми навіть у малій мірі не добачаємо в щоденному житті. З тієї загрози випливає можливість не тільки фізичного знищення, але й поступової ґанґренізації всього дотеперішнього укладу життя людей, що витворився впродовж двох тисяч років християнської ери.

Багато дечого з того страшного здичавіння, до якого доводять тоталітарні системи, можна було пізнати й пережити під час останньої світової війни на землях загарбаних тоталітарними хижаками, гітлерівською Німеччиною й совєтською Московією. І коли на західньому фронті гітлерівці бодай ще до деякої міри респектували освячені традицією міжнародні закони та звичаї, то на східньому, нацистично - большевицькому фронті було беззаконня в найгіршому розумінні цього слова. Ані знак червоного хреста, ані білий прапор, ані піднесені вгору руки не могли нікого захистити від ворожої чи й „своєї" кулі, а застосована теоретично Сталіним і практично Хрущовим засада „спаленої землі", поширена на поголовне винищування населення, стала символом тих нелюдських відносин.

Війна закінчилась, Гітлера і його нацизму не стало, але залишились Хрущов, большевизм і створена та практикована в його системі засада джунґлів. Потвердила це ще раз погроза Хрущова в Австрії, що Совєтський Союз бомбардуватиме її територію, якщо понад нею перелетить з котроїсь із італійських баз американська ракета. Іншими словами, Хрущов заявив тій невтральній країні, що вона не сміє залишитись невтральною і заздалеґідь повинна „забезпечити" собі місце по совєтському боці. Подібні погрози висловив Хрущов уже раніше на адресу інших невтральних країн, віднісши невтральність до категорії злочинів проти Совєтського Союзу. Коротко: ані піднесені руки, ані білий прапор чи знак червоного хреста нікому нічого не допоможуть, бо в большевицьких плянах не може бути невтральних.

А втім, якщо Хрущов обіцяє „похоронити" Америку, то що ж тоді й говорити про його відношення до малих і мілітарно слабих країн. Проте, в одному він може перерахуватись: відступлення від невтральности може послужити не тільки в користь большевизму. Коли мова про Австрію, то наскільки вона буде безпечніше почуватись, якщо її охоронятиме не білий прапор невтральности, але військово - оборонний альянс НАТО. Тільки нарід, який не цінить своєї волі і безпеки, не зробив би такого логічного висновку

Ярослав Курдидик

ПЕРЕХІД ЗДА ДО РЕАЛІЗМУ

Має повну слушність відомий коментатор Д. Лоренс, коли пропонує змонтувати окремий фільм, присвячений усім виступам Хрущова, щоб постійно пригадувати людям, як то Захід давав себе наївно обманювати оцьому большевицькому кар'єристові, що висунувся на чільне місце в Москві з третьорядного партійного гарнітуру і тепер „чманіє від успіхів". З цього фільму американське громадянство винесло б напевно враження, що Хрущов — типове втілення комунізму, що намагається опанувати світ при допомозі старої ленінської тактики — два кроки вперед, а один назад.

Сьогодні вже можна ствердити понад усякий сумнів, що американському громадянству потрібно було пережити аж паризьке потрясення, щоб пригадати собі, що „політикою Мюнхену" і штучно твореною коекзистенцією не можна збудувати тривкого підложжя під мир. Навпаки, досвід показав наочно, що така тактика роззухвалює ворога, забезпечує йому ініціятиву і дає йому всі атути для того, щоб він міг щоразу вигравати. Треба одверто сказати, що ще донедавна, власне до кінця 1957 року, в ЗДА панувала тенденція заховатися пасивно за алярмову радарову лінію „Дюлайн", як колись французи заховалися за „лінію Мажіно" або німці за „атлантійський вал". ЗДА намагалися застосуватися до своєрідного міжнародного „мирового підсоння", забуваючи, що температуру того підсоння нормував кремлівський „заповідач погоди", Хрущов, на такий лад, щоб служила вона тільки інтересам комунізму.

У західньому світі навіть витворився з бігом часу погляд, що нуклеарна зброя, яку мають обидві антагоністичні сторони, створює немовби то свого роду забезпеку, що жадна з цих сторін, свідома страхітливих наслідків нуклеарної війни, ніколи не відважиться її розпочати. Галасуючи про страхіття атомової війни, комуністи намагаються довести Захід до повної пасивности, навіть до резиґнації. З прикрістю треба ствердити, що ця їхня тактика мала успіхи.

Дивлячись з перспективи часу, бачимо, що всі поїздки совєтських делеґацій, фахівців і вчених, танцювальних і хорових ансамблів, аж до приїзду найбільшого актора, Хрущова, мали на меті одне й те саме: приспати чуйність Заходу і защепити йому солодкі надії, завершенням яких була зустріч у „Кемпі Дейвіда".

Щойно паризька криза, а з черги оскарження ЗДА у „свідомій аґресії" і погрози маршала Маліновського поставили перед очима американців большевизм у всій його наготі. Вони переконалися, що для Москви ціль освячує всякі засоби і що етика та вселюдська мораль — це для комуністів виплоди „гнилого Заходу".

Але якраз ця „кремліяда" наочно показала світові, що американці, коли їх до цього примушує драматична конечність, вміють перейти з ролі лагідних джентлменів до ролі твердих і непоступливих оборонців свободи і демократії. Для прикладу варто пригадати, як протиставились вони походові комунізму в Греції, Туреччині, Формозі, Кореї, Лібаноні. В таких моментах вони готові кинути на терези всю свою мілітарну потужність, готові всіма силами підтримувати свій уряд. Кожна така криза це була немовби проба і перевірка спроможности всього американського народу.

Це незаперечний факт, що тепер ЗДА опинилися в такому положенні, в якому ще не були ніколи. Вони не були наставлені на те, що після виграної в 1945 р. війни треба буде не тільки вдержувати, але й розбудовувати збройні сили, витрачаючи на це десятки більйонів долярів. І коли порівняти, чим були ЗДА до 1939 р. і чим стали тепер, то ледве чи якась держава може знайти відповідник в історичному аспекті. Зростання сили і значення ЗДА можна зрозуміти лише тоді, коли взяти до уваги, що цій країні припадає величезної ваги завдання очолювати вільний світ проти ворога, військова машина якого наставлена на знищення демократичної системи.

Отже, ЗДА остаточно перейшли з періоду різних дипломатичних і політичних комбінацій до періоду повного реалізму у відношенні до СССР. Час, коли „мир не був миром", а відносини були ні теплими, ні холодними, безповоротно проминув. ЗДА вирішили іти своєю власною дорогою, опертою на такій силі, яка може здобути кожну перемогу і встановити після того мир, уґрунтований на справедливості.

СЛІДИ

Тільки вітер повіє —
весь світ ожива:
Гарячий пісок,
соковита трава,
Шумить далечінь,
молода, степова,
І навіть колючий
розгойданий глід
Пошле з берегів
свій зелений привіт...
Я ж пройду по землі —
і залишиться слід.

Може вихор гарячий
сліди замести,
Може змити їх дужим
прибоєм води,
Чи засипле їх листя
осіннє густе,
Коли схожі сліди
на терміття пусте...
Але ж хочеться йти
у незвіданий світ!
Ступиш крок у житті —
і лишається слід.

Є сліди неживі,
як нудота печать,
Ті холодні сліди
під вітрами мовчать.
Є сліди, по яких
прокладається путь,
Вони в думі людській,
як троянди, цвітуть,
Нагадають твій день,
твоє ім'я і рід...
Ступиш крок у житті —
і лишається слід.

А як вдарить гроза
і накличе біди,
Не втечу пересидіть
в затишні сади...
Може й кров'ю цвістимуть
солдатські сліди,
Та за рідний свій край
добре вмерти завжди.
Як стоїш за життя,
проти зла, проти бід —
Ступиш крок у житті —
і лишається слід.

АНДРІЙ М'ЯСТКІВСЬКИЙ

НОВА КНИЖКА ПРО ХРУЩОВА

У демократичних країнах політичні діячі пишуть переважно самі свої спомини і в них дають відомості про власне життя. Наприклад, свою діяльність за першої світової війни описав чеський президент Т. Масарик, англійський прем'єр 1945 - 1952 рр. Еттлі дав образ свого життя й діяльности в книжці „How It Happened" (як це відбулося). Черчилл — у своїх книгах про першу і другу світові війни. Політики диктаторського типу уникають давати повні фактичні відомості про себе, і тому все в їх житті закрите серпанком таємничости. Тому про диктаторів пишуть інші. Так, після створення диктатури фашистів в Італії з'явилося в різних країнах кілька біографій Муссоліні, також про Гітлера вийшло багато книжок різними мовами після 1933 року, коли він захопив владу в Німеччині. Про Сталіна писали різні автори: Суварін, Ессад - Бей, нарешті Троцький, бувши вже на еміґрації. Теж і про Хрущова почали писати різні автори, коли зійшла його „зоря" після смерти Сталіна.

Першою біографією Хрущова в світових мовах була книжка Александрова, що вийшла 1956 р. в трьох світових мовах з фантастичною назвою: „Хрущов — українець". Ця книжка, заснована на чутках, присолених буйною фантазією автора, наробила шуму в світі, а українцям спричинила немало шкоди. Про автора відомо, що він належить до російських білогвардійців і поставив собі завдання — скинути вину за режим комуністичної диктатури на... „інородців": до 1953-го року, мовляв, гнобив Росію грузин Сталін, а тепер замінив його „українець" Хрущов...

Юрій Паловці - Горват, що видав недавно книжку про Хрущова в Лондоні і в Німеччині, взявся до своєї праці солідно. Сам він — мадяр, із давньої кальвінської родини. 1941 року еміґрував з Угорщини і перебував на Заході, як журналіст і письменник. В 1947 році вернувся на Угорщину і записався в комуністичну партію. Однак 1949 р його арештовано, і він пробув у неволі кілька років. По смерти Сталіна його випущено з тюрми, але заборонено писати для преси. Паловці - Горват свій час присвятив для наукової праці, вивчав зокрема історію комуністичного руху. 1956 року на Угорщині вибухла революція, в якій взяв активну участь союз письменників. Хрущов задушив угорське повстання совєтськими танками, і Паловці - Горват мусів покинути рідний край. Оселившися в Лондоні, Паловці - Горват написав книгу про Хрущова.

Книга написана майстерно. Автор пильно досліджував життьовий шлях Хрущова від літ його молодости і донині. Паловці - Горват розбиває леґенду про „українське походження" Хрущова і показує його справжній характер як російського шовініста. Автор наводить слова із промови Хрущова на 14 з'їзді Комуністичної партії України в червні 1938 року. Хрущов атакував „українських буржуазних націоналістів", які, мовляв, не давали ходу „мові Леніна і Сталіна" в Україні: „Вороги народу буржуазні націоналісти знали силу російської мови і культури. Вони знали, що це була сила большевизму, сила Леніна і Сталіна, яка зробить великий вплив на дух українського народу. Тому вони витиснули російську мову із шкіл. В деяких українських школах учили мови німецької, французької, польської та інших. Тільки не російської. Ці вороги старалися всіми засобами відділити культуру українського народу від російської. Наприклад, у Києві не було ні одної газети російською мовою".

Паловці - Горват з приводу цього зазначає:

„Хрущов був в очах українців не тільки великий інквізитор, але також жорстокий русифікатор, гнобитель їх мови й культури. Російська мова стала головним предметом у школах, і начальник хрущовського НКВД подвоїв свої зусилля, щоб викрити всіх дійсних і можливих націоналістів".

Автор цитованої книги дає портрет Хрущова, як ідеального „апаратчика", вірного слуги диктатора Сталіна, готового називати біле чорним і навпаки, за кожним „кивом" із Кремлю. Не тільки танцював Хрущов українського гопака з наказу Сталіна, але й „кадив" диктаторові в промовах, як міг. Паловці-Горват наводить слова Хрущова з приводу розправи Сталіна над його противниками в роках 1935 - 1937:

„Підіймаючи свої руки проти товариша Сталіна, вони підносили їх проти найліпшого, що має людство. Бо Сталін — це наша надія наш маяк, що веде за собою все поступове людство. Сталін — наш прапор! Сталін наша перемога!"

В книжці Паловці - Горвата вияснено в подробицях „таємницю" приходу Хрущова до влади. Секрет дуже простий: треба здобути впливове, рішальне місце в партійному апараті. Бо в СССР усі головні справи рішає перший секретар партії. Це зрозумів Сталін, який від 1922 року не випускав із рук партійного секретаріяту. Сталін готував на свого наступника в секретаріят Маленкова. Але більшість комуністичних провідників побоялася, що Маленков захоче керувати тими самими методами, що Сталін. Тому зійшлися на кандидатурі Хрущова, який удавав „простака", що нікому не зробить шкоди і буде слухати „колективного керівництва". Коли ж Хрущов став першим секретарем партії і поволі „вбився в пір'я", то він розігнав „колективне керівництво" і тепер володіє і в партії і в уряді.

Книга Паловці - Горвата написана легким стилем і містить у собі багато документарного матеріялу.

П. А.

НА ТЕМИ ДНЯ

ПЛАВАННЯ В ТАБОРАХ

На теми таборування автор цієї статті, як тіловиховник, займав уже слово в „Свободі". Ці рядки писані під враженням трагедії пластового табору у Мостоні, що, як подає наша преса, була одним з тих нещасливих, нікім незавинених випадків. Пласт — це організація, яка дуже багато зробила в ділянці виховання молоді. Інакше сталося з трьома американськими скавтами з Филаделфії у 1957 році, що на чолі із своїм інструктором вибрались здобувати вершок вкритої снігом гори, взуті в гімнастичні капці — і живими вже не вернулись.

Поставмо собі питання: чого бракує нашій молоді протягом 10 місяців шкільної науки? І одержимо відповідь: табору. Переважаюча більшість наших дітей вчащає до парафіяльних шкіл, які не мають у пляні зайнять тіловиховання. А коли вони, скінчивши народну, вступають до середньої школи, то цей брак відчувають болючіше як будь-що інше. І, хоч вони належать до організацій молоді, тіловиховання на сходинах також не переходять. Це одне. А друге, що лежить на серці всім свідомим батькам — це бажання, щоб їхні нащадки не відчужувались, і звідси потреба науки українознавства. Тут маємо готову відповідь: на таборах треба давати молоді всебічну тіловиховну заправу, підвищувати рівень її знання з українознавства, але не в сухій і нудній формі, а в формі живій і притягаючій.

Деякі з наших таборів названо вишкільно - відпочинковими чи навіть навпаки. Відпочивати від чого? Від кількох годин щоденного сидження під час виконування домашніх завдань, лекцій музики, телевізії? Отже, фізичного відпочинку їм не треба, а умове відпруження приходить само собою під час ігор та забав. Тому, потрібно нам таборів не відпочинково-вишкільних, а вишкільних.

Під цю пору відбуваються яких 10 або й більше таборів з досить значною участю молоді в них. Правдоподібно, що проводи цих таборів намітили певний плян, який сяк чи так проводять в життя. Один з елементів, з яким таборовики зустрічаються кожного дня — це вода. Але, з огляду на трагічний випадок, що стався, ми боїмося, що через надмірну і зле зрозумілу обережність, молодь тепер будуть тримати здалека від води. Води не слід боятися, нею треба навчитися володіти.

Уміння плавати не приходить само по собі як у деяких тварин. Його треба вчитись. Але ми бачили юнаків, які після кількалітнього перебування на таборі плавати не навчились. Кожний табір повинен мати братчиків чи сестричок або принайменше інструктора, що перейшов курс плавання та рятівництва в УМСА чи подібній установі. Така опіка, у нашому розумінні, належить до обов'язків управи табору, її мають право домагатися батьки, що довіряють своїх дітей на виховання та науку. Бо табір повинен давати одне і друге.

Ф. Лукіянович

Любомир Винар

ЛЮДИ СТАРОЇ УКРАЇНИ

„І сучасники, і нащадки, і свої, і чужі могли неславити чесні імена українських діячів XVIII століття або, ще гірше, свідомо чи несвідомо замовчувати їх славні діла. Так було і так буде. Але прийде час, і правда, непереложна і непереможна історична правда залунає на ввесь світ. Бо правда вічна, і вічна тільки правда".

О. Оглоблин,
з Післяслова до „Люди старої України"

Нова праця професора Ол. Оглоблина, „Люди старої України" (Мюнхен, Дніпрова Хвиля, 1959 р., 327+1 стор.) присвячена многобарвним проявам українського політичного і культурного життя в другій половині XVIII і на початках XIX століття. Люди старої України — це автономісти, патріоти - державники, на яких лежав увесь тягар тодішнього політичного життя. Праця проф. Ол. Оглоблина є відповіддю, а заразом доповненням студії відомого історика Гетьманщини, Олександра Лазаревського, „Люди старой Малороссии", в якій автор доволі гостро засудив українську провідну верству другої половини XVIII століття. Як удатно відмітив Ол. Оглоблин, Лазаревський „судив їх, іхні соціяльні та індивідуальні гріхи, і судив їх так, начебто суддя, що є водночас і грізним прокурором". Логічно така настанова Лазаревського не дала йому змоги відворити докладний образ історичної доби і об'єктивно схарактеризувати діячів, що активізувалися в тому часі.

Студія Ол. Оглоблина, писана в формі біографічно-історичних нарисів, присвячених діячам бурхливого XVIII століття, в майстерний спосіб відтворює політичну і взагалі культурну діяльність провідних особистостей даної епохи. На фоні історичних подій виразно зарисовуються сильветки державних українських мужів і окремих українських родів. Зі скромности, професор Оглоблин зазначає, що його праця написана „в дуже вузьких рямках приступних нам на чужині матеріялів" (стор. 6). Насправді, і монографічні нариси базовані на архівних першоджерелах і численній науковій літературі, і в цьому їх винняткова вартість.

В українській історіографії відомі дві концепції оцінки політичної діяльности діячів другої половини XVIII століття і їхніх нащадків. На думку представників „народників" і їхніх епігонів, провідна верства того часу підпала в основному русифікаційному процесові, дбала майже виключно про свої дворянські права, стараючись їх документарно оборонити, і не цікавилась спеціяльно життям народу. Це було рівнозначне із заником правдивого патріотизму й державницького думання та втечею від власного народу. Цю тезу прийняла також сучасна совєтська історіографія. Представники „державницької школи" української історіографії підкреслювали автономістичну політику нашої провідної верстви того часу та її боротьбу з русифікаційною політикою царської Росії. Звичайно, правда лежить десь посередині.

Друга половина XVIII століття крила в собі багато позитивного й неґативного „елементу" в аспекті державотворчого почину. В праці проф. Ол. Оглоблина саме підкреслено і джерельно проаналізовано ці конструктивні українські сили, вони, хоч і запряжені до імперського воза царської Росії, проте не втратили свого національного обличчя.

Книжка охоплює 23 біографії окремих діячів або цілих родів. Перший біографічний нарис присвячений Андрієві Гудовичу; в його особі „зійшлися державницькі традиції старої Гетьманщини з новітніми европейськими культурними й політичними плянами та аспіраціями". Автор уважливо змальовує добу Розумовського, яку вважає добою останнього піднесення старої козацько - гетьманської держави, добою економічного росту Лівобережної України і буяння української національно - політичної думки, добою блискучого розквіту української культури та мистецтва (стр. 14). Сучасну провідну верству України автор називає, за М. Грушевським, „козацькою інтеліґенцією".

Окремі нариси присвячені братам Семенові й Олексі Дівовичам, Григорієві Долинському, Тимофієві Калинському, Василеві Капністові, Опанасові Лобисевичеві, Олександрові Ріґельманові, Петрові Симоновському, Варлаамові Шишацькому, братам Ханенкам і іншим визначним особам і родам тодішньої України.

Спеціяльну увагу автор присвячує тодішньому новгородсіверському патріотичному гуртковї, звідкіля вийшла „Історія Русів". Цей гурт українських патріотів відіграв визначну ролю в оформленні української державницької концепції наприкінці XVIII століття. Кращі представники українського громадянства того часу були в рішучій опозиції до російської централістичної політики. Проф. Ол. Оглоблин джерельно викриває органічний зв'язок новгородсіверських патріотів з українськими патріотами, що гуртувалися біля Малоросійського Таємного Товариства. Внаслідок поразки декабристів 1825-го року не змогло воно вдержатися і розгорнути ширшу діяльність, проте передало „ідею українського національно - державного відродження поколінню 1840-их років — могутній когорті Т. Шевченка і кирило-методіївців". І саме це ствердження історичної тяглости державницьких традицій в різних історичних добах пов'язує в одия нерозривний історичний процес епоху Мазепи та його наслідників.

На окрему увагу заслуговує монографічний нарис про Василя Капніста. Глибока студія Ол. Оглоблина розкриває життя і політичну діяльність цього державного мужа, полум'яного патріота батьківщини. Творчість В. Капніста („Ода на рабство"; „Ябеда і інші твори) — це протест проти національного, соціяльного і морального поневолення України російським урядом. Як відмітив автор, „в самій „Оді на рабство" яскраво переплітаються два мотиви: протест проти політичного поневолення всієї України і протест патріота-народолюбця проти нового ярма, покладеного російським урядом на українські народні маси" (ст. 63). Це дає змогу висунути твердження, що „Ода" Капніста, „попри її неминуче цареславство, була ідейним попередником національно - визвольної поезії Т. Шевченка".

Біографічний нарис про Опанаса Лобисевича — „попередника Котляревського" і автора „Вергилиевых пастухов" — основно відтворює діяльність і життя цього члена новгородсіверського патріотичного гуртка.

Проф. Ол. Оглоблин зупиняється також над політичною діяльністю канцлера російської держави Олександра Безбородька, який у 1790 роках був одною з найвпливовіших осіб при дворі Катерини II. Політична концепція Безбородька різко розходиться з поглядами прихильників гетьманату. Не зважаючи на це, Безбородько „і його українські однодумці та помічники щиро вважали себе за українських патріотів і вірили в те, що їх діяльність, зокрема щодо об'єднання українських земель, хоч би й у складі Російської імперії, цілком відповідає інтересам України". Діяльність Безбородька і його гуртка чекає ще на свого дослідника.

Цікаві нариси про Григорія Покаса, Андрія Полетики, Семена Тищенка - Лашкевича, Туманських, Івана Халанського, Архипа Худорби і ін. — відкривають нам з пилу історичного забуття цілий ряд визначних українських родів, які словом і ділом служили своїй батьківщині. Джерельна документація українського патріотизму та державницького думання тих часів має велике значення в розгляді й оцінці нашого історичного минулого.

Праця проф. Олександра Оглоблина належить до тих нечисленних студій, які вносять дійсно новий матеріял в українську історіографію, і тим самим має винняткову вартість. Вона написана легко й приступно не лише для науковців, але й для широких кіл читачів, які цікавляться минулим своєї батьківщини.

Федір Одрач

Хвальний почин ОО. Василіян

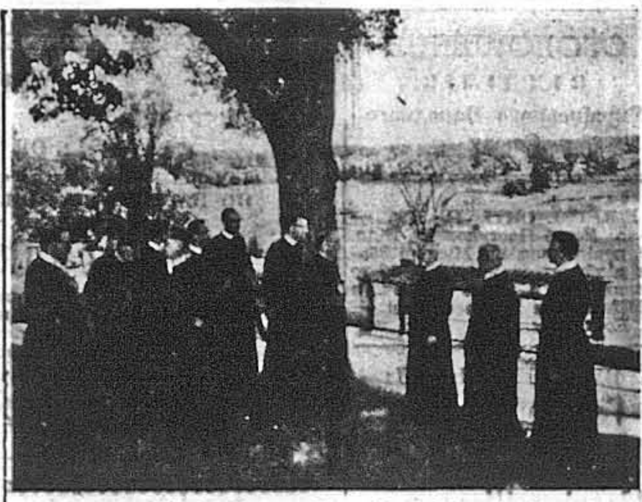
(Будова нової Колеґії св. Василія Великого)

Коли в ранніх годинах наше авто скрутило з гайвею 401 на шлях Вестон, то по пару хвилинах ми вже в монастирі оо. Василіян. Як відомо, чимало було вісток в пресі про нову посілість оо. Василіян, яку вони закупили на західньо-північному передмісті Торонта. Відважні наші отці чину Василія Великого постановили на новій своїй посілості побудувати величезну модерну середню школу, „гай скул". Справді знайшлися благородні уми, які подумали про майбутнє нашої дитини. Старші, мовляв, хай собі політикують, а молодь хай набуває знання в українській середній школі.

Ось, на горбку, обрамленому деревами, розташований двоповерховий гарний дім, перед домом квіти. Довкола дому 55 акрів землі. Гарно тут весною і літом. За будинком купелевий басейн, трохи далі тенісова площа, а ще дальше триакровий ставок. Глибше вдолині сріблиться річка Гамбер, за річкою, на узгір'ях мріє буйна зелень дерев. Чудовий краєвид, що приваблює око і тішить душу. Ліворуч від будинку-монастиря — мають вирости три великі шкільні будинки. Один з ясними кляси до навчання, другий з авдиторією і третій під бурси. Просторі кляси першого будинку мають гостити в собі 500 учнів, бурса матиме місць на двісті п'ятдесять юнаків. Про будинок для авдиторії помимо можна сказати те, що матиме він спортову залю, залю для імпрез, кімнати для відроблювання лекцій, для різних шкільних вправ. На фронтові першого будинку міститиметься каплиця, де відправлятимуться Богослуження.

Мій погляд обхоплює прекрасний закуток, а уява відтворює недалеке майбутнє; ось у каплиці літургічні пісні з уст виховників-священиків, а хлоп'ячі голоси хвалитимуть Усевишнього і проситимуть Його, щоб поміг закінчити успішно школу на радість батькам та на гордість усьому українському загалові. Тепер тут тихо, але коли отці здійснять свій великий почин, кипітиме тут життя української дітвори та юнацтва. Тенісова площа напевно роїтиметься від охочих до гри, а басейн даватиме розкіш прохолоди молодим купальникам

Якщо життя молоді наражене на тисячі прерізних поганих спокус, то в теперішньому світі воно має тих спокус ще більше. Море мерзотности оточує українську дитину. Осоружні камікси, препогані фільми в телебаченнях, загальний шал безбожництва та хуліганства на вулиці, все це згущеною чорною масою суне на чисту дитячу душу. Грубий матеріялізм розкладає характер і руйнує мораль. Інколи отак глянеш на вулицю і бачиш, як дітваки кидають камінням в авто, і, коли поб'ють вікна, тішаться і втікають. Моєму знайомому, шістдесятилітньому панові, якісь діти розбили камінням голову. Часто діти виховуються буквально на вулиці, на в публічній школі зустрічаються вони з нашими дітьми. Скільки ж тепер українських батьків і матерів морочать собі голову над долею своїх дітей! І яка ж може бути підпора для старих батьків, коли їхні діти виховуються під впливом розгнузданої аморальности. Рідна школа під наглядом душпастирів, це просто порятунок для української дітвори. Батьки, яких діти вчитимуться в майбутній школі оо. Василіян, не боятимуться, що їхні діти висолоплюватимуть язики до старших, бо виховаються в християнському дусі, пізнають Божий закон і Бога. А де Бог, там і любов, там і висока мораль.

Вид на площі під будову Колеґії св. Василія Великого

В рідній школі наша дитина здобуде не тільки християнські чесноти і знання, але й знатиме рідну мову, знатиме минуле України, знатиме про всі нещастя, заподіяні віками врогом українському народові, знатиме про безперервний змаг України з наїздниками за свою державну самобутність. І чим більше нове покоління збагатиться знанням про край своїх батьків, тим голосніше промовить його устами українська рація в світі. А знання про країну своїх батьків та любов до неї здобуде тільки в українській школі.

Але великий почин вимагає великої праці і великого вкладу грошей. Великий плян оо. Василіян, це справа загально українська. Якщо українській людині дорогою мусить бути українська дитина, не менш близькою і рідною мусить бути для неї і рідна мова і школа.

Надія тільки в нашому громадянстві. Чим щедріші будуть люди, чим палкіше поцікавляться цією справою не жаліючи гроша, тим швидше величня мрія стане дійсністю. Згідно точного підрахунку школа має коштувати півтора мільйона долярів. Це велика сума, але не страшною вона буде, коли загал свідомо приступить її реалізувати. Досі наше громадянство задеклярувало 350 тисяч долярів, сто тисяч зложили готівкою. Нажаль, не всі відгукнулися на цей благородний почин. Оо. Василіяни восени ц. р. вже приступають до будови школи. Вже тепер спішно працюють над проєктом — архітект Олекшій в Едмонтоні.

Живемо тут в таких обставинах, що вже не час на убожество та тісноту. Наша дитина мусить теж мати комфорт. Тільки модерним вивінуванням школи, починаючи від парт і ляboраторіях; можемо утримати українську дитину в рідних мовах. Про високий рівень навчання не приходиться й говорити; кожен, хто цікавився, знає, що оо. Василіяни мають високо кваліфіковані педагогічні сили Від знавців рідної мови до мов культурних европейських народів; є між ними прекрасні історики, катехити; передбачені теж місця і для визначних наших цивільних науковців з ділянок стислих наук, як з фізики, хемії, природознавства. Школа матиме всі права, як і державні середні школи.

Саме оо. Василіяни другим наворотом приступили до збіркової кампанії фондів на будову школи. Дай Боже, щоб їм пощастило до осени завершити потрібну їм суму. Якщо українське суспільство здасть свій іспит і масово виявить свою добру волю, тоді в житті нашої еміґрації в Канаді доконане буде діло, що свідчитиме про нашу національну зрілість та одностайність прагнень про долю наших дітей у майбутньому. Дай, Боже щоб так сталося, щоб в короткому часі наші очі могли помилуватися пишними будинками в новій обителі Чину оо. Василіян.

З наших буднів

В ЗЕМЛЯКІВ У ГОСТЯХ

Мій приятель вернувся з літературного виступу на провінції насуплений та похлюплений.

— Що сталося? — питаю. — Мало заплатили?

— Ех, це не важно.

— Погано гостували?

— Ні, погостували добре, але . . .

— Але що?

— В людях я розгарувався. Тобто в моїх земляках, колишніх співтаборянах. Що з ними поробилось — не розберу! . . Приїхав я, значить, беру таксі і по адресі заїжджаю просто до хати приятеля з давніх, таборових часів. Омелько Кавун на ім'я. Щирий такий українець! Разом колись страждали і від репатріяції тікали. Мейн вулиця, такето й таке число хати.

Приїжджаю під оте число і очам своїм не вірю: що це, думаю, пікнік чи яке, не дай Боже, весілля? . . Цілу вулицю загатили машини, штук з двадцять! А з машинах — землячки мої кохані, з жонами та з потомством, з кошиками повними сендвичів, ковбас, печених курей . . . Товариство веселе, гомінке, вже мабуть і по чарці вдарили. А тут і господар викотився з хати, мій корешок Омелько. Здоровий такий козарлюга, в сорочці розписаній гадюками й крокодилами.

— Здоров, здоров! — гукає і руки мені простягає, — Заходь у хату, гостем будеш. Оце тобі ключ, віддаю під твою власть цілу свою резиденцію. Там знайдеш усе, що потрібне культурній людині: рефриджирейтор, телевізор, горілку . . .

— Ну, а ти ж куди?

— А ми їдемо цілим товариством гуляти: спершу на озеро, покупаємось, поїмо, а ввечорі до „драйвіну" скочимо. Там нині хороший кримінальний фільм показують.

— А в мене сьогодні літературний вечір . . .

— Знаю, дружок, знаю, та за те вже вибачай: ми українські імпрези не ходимо. Відвикли від цього діла . . . Ну, то бувай! А як підеш з хати, то ключ поклади під поріг. Так, як у таборі, пригадуєш? . . Байбай!

Забабайкали, затрубіли, та й поїхали . . . А я стаю, ошелешений, з ключем у руці, і не знаю, що робити маю. Аж тут, з-поза повітки, сусід киває мені головою. Видко — наш чоловік, але з старшої еміґрації.

— Ви, питає мене, знаєте містера Кавуна?

— Еге, кажу, знаю. Це мій земляк і близький друг, ще з хлоп'ячих років.

— О, той ваш зеляк знає, як робити життя в Америці. Смарт бой! Кажуть люди; що він уже п'ятий гавз купив. Син має своє авто, тато своє, щопівроку міняють, купують нові. А дочка, вчиться, в каледжі. Файна дівчина, але по-нашому, по-українськи, вже й не говорить. Гай-гай! „Корова забула, як телятком була", — як казали в старому краю...

Сусід, мабуть, мав охоту обширніше побалакати на цю тему, та я швидко попрощався, поклав ключ під поріг Омелькової резиденції і поїхав шукати квартири в готелі. За таких земляків можна справді від сорому крізь землю провалитись! — з огірченням закінчив свою розповідь мій приятель.

— Таких земляків, — кажу йому, — варто пустити в газети, погладити проти шерсти.

— Та пустив би, але що з того: вони ж, іроди, українських газет не читають!

Ікер

Хроніка Йонкерсу, Н. Й.

Свято Героїв в Йонкерс, Н.Й.

12 червня наша громада влаштувала Свято Героїв у великій залі Дому СУМА. По співі американського гимну у виконанні Хору Юного СУМА, свято відкрив п. С. Коцибала, а святочну програму виголосив п. В. Черевко.

В артистичній частині виступали: Хор Юного СУМА (4 пісні), Жіночий Хор (2 пісні), Мужеський Хор (2 пісні) та Мішаний Хор (1 пісня), всі під диригентурою п. Степанчука.

Тут треба підчеркнути не лише музичні, але і організаційні здібности згаданого дириґента, що вкладає велику та витривалу працю у підготові згаданих Хорів, що існують при „Домі СУМА". Дуже мило і гарно вражало, коли ми бачили і маму і батька і їхню доньку, що разом співали український національний гимн. Громадянство вщерть заповнило залю.

Українська Школа

Українська Школа при Українській Католицькій парохії закінчила свій 8-ий рік навчання 18 червня повним успіхом, осягаючи найвище число 54 учеників.

Вчили цього року о. д-р Богатюк у сусідньому Гейстінґс, що належить до нашої парохії, п-ні М. Саломон та О. Кулинич, керівник школи. Наука відбувалася в суботи по 2 години тижнево для кожної кляси.

Закінчено шкільний рік Богослужбами в церкві св. Михайла, а відтак діти і численно зібрані батьки зійшлись у шкільній авдиторії укр. парох. школи, де промовляли: о. д-р Богатюк, відкриваючи сходини молитвою, О. Кулинич, у-ця Нуся Булат, уч. Роман Русинко та п. С. Коцибала, голова Батьківського Комітету.

В артистичній частині виступали учні О. Карачевська, Н. Галичин, Орест Мороз, що при своїх 8 роках зачинається вибивати свою технікою та виконанням на піяніста, та А. Коцибала —всі у фортепіянових точках та Ігор Кіналь на скрипці. Деклямували: О. Коверко та Н. Ріпецький, який доїжджає 15 миль до школи.

С. К.

Українські радіопередачі в Арґентині

Наша радієва інформація збільшилася, і то не лише тим що українські програми продовжено, а також побільшилося число стацій, які подають українські програми не лише з українською музикою та піснею, а також з відповідними коментарями в еспанській і українській мовах. В послідних часах передаються українські радіоавдиції через кілька арґентинських стацій, яких чути не тільки в Арґентині, а також в Ураґваю та Параґваю. Наводимо їх назви та характеристику.

Радіо-Колонія — Ураґвай (550 кілоциклів) передає українські авдиції кожної п'ятниці від години 21:10 до 22-ої під назвою „Украніа Лібре" (Вільна Україна) заходами Союзу Українських Купців Промисловців. Програми приготовляються під проводом п-ні д-р Ліди Макаруха-Іваницької, при співучасті студентів п. А. Мушака, М. Бо[illegible]а, Д. Шуплата та п-ні А Квасниці.

Радіо-Національ, (Л. Р. А — 900 кілоциклів) державна радіостанція, передає українські авдиції кожного понеділка від год. 20-тої до 2:30 заходами Референтури Зовнішньої Інформації У. Ц. Репрезентації. В їх програмі крім музики та хорових продукції подаються також коментар про українське мистецтво та культуру. Недавно авдицію присвячено Великоднім Святам та пов'язаних з ними українським звичаям та традиціям.

Радіо-Універсідад де Плята, — (Л. Р. 11 — 1:400 кілоциклів) Радіостанція столичного міста провінції Буйнос Айресу, передає українські програми кожної п'ятниці від год. 20:30 до 21-ої стараннями філії Т-ва „Просвіти" в Беріссо. Програми їх складаються з української музики та хорових співів, які доповнюють коментарі про композиторів та виконавців.

Радіо-Антартіда, (Л. Р. 9. — 1.200 кілоциклів) передає українські програми кожного понеділка від години 21-ої до 21:30 заходами першої української акційної спілки в Арґентині Фам що її веде п. П. Атаманюк. Досі передавано українські пісні і музику, пропаганду визвольної акції асоціяції „Вільна Европа", в яку входять представники 14-и народностей, які враз з Україною находяться під більшевицькою окупацією.

Взагальному повищі українські радіопрограми виконують добру місію серед чужинців і українських громад в краях Південної Америки, які мають нагоду почути рідну пісню, що нагадує їм рідні землі, та наші традиції і приносить розраду тим, яких наболіла душа тужить за всім тим, що рідне.

Слід відмітити, що були вже також українські передачі через „телевізію" і треба сподіватися, що з розбудовою нових телевізійних станцій, вдасться в цій ділянці зробити відповідні осягнення української правди серед еспанського-мовного світу.

(М. Д-н)

Успіх Данила І. Завіс-Завальняка

Балтімор, Мериленд. — З почуттям гордости і радости читав я в місцевому американському щоденнику з 2 червня статтю про прийняття до „Кум Лавде Сосаєті" Данила Ігоря Завіс - Завальняка як одного із дев'ятьох вибраних студентів, які з відзначенням укінчили середню школу.

Крім того нагороджено його стипендією і прийнято на студії до Університету Джанс Гопкінса.

Це дійсно великий успіх нашого молодого студента, коли взяти під увагу, що середня школа „Мек Донс Скул". — це одна із найкращих шкіл в Мериленді, напіввійськового характеру, яка приймає тільки здібніших учеників, і де високий рівень навчання.

Вище згаданий Данило Ігор є сином відомих наших громадян п. Власти і д-ра Михайла Завіс - Завальняків із Куллен, Мериленд, які хоч мешкають дальше від Балтімору, то беруть активну участь в нашому громадському житті. Всі вони є членами У. Н. Союзу.

Зайвим є тут більше писати про Данила Ігоря, бо його діла говорять самі про нього.

Нам треба запевнити його, що всі ми радіємо його осягами і бажаємо йому сердечно дальших успіхів.

М. Зобнів

Короткі Вістки

● **Прем'єр комуністичної Польщі Юзеф Циранкевіч** прибув дня 5 липня ц. р. до Східнього Берліну, щоб взяти участь в урочистостях відзначення десятої річниці східньонімецько-польського договору, згідно з яким обидві сторони погодилися на спільний кордон між Польщею і Німеччиною по лінії Одра-Нісса.

● **В Зовнішній Монголії**, або в так званій Монгольській Народній Республіці, відбувся ряд змін у проводі т. зв. Народної Революційної (Комуністичної) Партії. Дотеперішнього першого секретаря цієї партії Д. Тумура-Охіра звільнено із його обов'язків і водночас із цим усунено його із складу політбюро. Становище першого секретаря зайняв член політбюро згаданої партії Д. Бальжініям.

ПОДЯКА

Цією дорогою складаю
ЩИРОСЕРДЕЧНУ ПОДЯКУ

ВП. д-рові Борисові ФИЛИПЧАКОВІ,

нашому визначному хірургові у Пассейку, Н. Дж., за дуже вміле та вдатне переведення складної операції — язви шлунка — мойого сина Александра, та за дуже дбайливу опіку після операції.

Хай Бог благословить за те Його важку та відповідальну працю і додасть Йому сил, терпеливості та ще більшого успіху в Його лікарській практиці.

ІРИНА РОҐУЦЬКА

ПОДЯКА

З глибини серця дякую Усім,
що стали нам розрадою у нашім важкім горю,
з причини смерти нашого Найдорожчого

МУЖА, ТАТКА і БРАТА,

бл. п. Івана КОВАЛЮКА

укінченого теолога,

уродженця Дернева, який відійшов від нас несподівано у Вічність, по короткій недузі, дня 26-го червня 1960 р. Тіло Покійника похоронено дня 29-го червня 1960 р., на парохіяльному цвинтарі в Perth Amboy, N. J.

В першій мірі складаємо подяку о. Монс. Декан. Я. Габрові за часте відвідування хворого Покійника у лічниці, за відправлення Панахиди, Служби Божої, та відпровадження Покійного на місце вічного спочинку, о. Федасюкові за відправлення Панахиди та о. В. Танчакові за участь у Богослуженні, Похороні та за зворушливі прощальні слова.

Сердечно дякуємо всім Організаціям: „Провидіння", „Січі", Сестрицтву, Хорові Союзові Українок, Жінкам від пирогів, Демокр. Клюбові, Демокр. Клюбові Жінок, ООЧСУ, Роб. Союзові, Altar Boys — Mothers Club, Cable Work і Юніям за дари квітів та за пожертви на Служби Божі.

Безмежно дякуємо всім нашим Дорогим Приятелям за дари квітів, на Служби Божі, за несення домовини, за спів при Парастасах і церковних відправах під дириґ. п. Грабара, старим, а головно новим імігрантам, що звільнившись із праці, взяли так чисельну участь в Похоронах. Дякуємо також похоронному заведенню п. Каная за солідне переведення Похоронів.

Щире Спасибіг Усім за моральну та матеріяльну піддержку родини Покійного.

Горем прибиті:

дружина — АНАСТАСІЯ
діточки — БОГДАНЧИК, МАРУСЯ і ІВАСЬ
брат — о. ДАМЯН
сестри — ПАРАСКЕВІЯ і МАРІЯ

55 Gordon Street — Perth Amboy, N. J.

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що 1-го липня 1960 р. упокоївся в Бозі Наш Найдорожчий

ТАТО і ДІДУНЬО,

бл. п. Михайло КАМІНСЬКИЙ

проживши 67 років.

Похорон відбувся в середу, 6-го липня 1960 р., з пох. заведення П. Яреми, на цвинтар Кальварія. — В. П. П.!

У глибокому смутку: син — ПАВЛО
невістка — МАРІЯ
внуки — МИХАЙЛО і ПАВЛО

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями та Знайомими,
що дня 7-го липня 1960 року, по короткій недузі,
на 63-му році життя упокоївся в Бозі, прийнявши
Найсвятіші Тайни, Наш Найдорожчий

МУЖ і БАТЬКО,

бл. п. Омелян ПЛЕШКЕВИЧ

б. дириґент
Львівських хорів „Бандурист" і „Сурма", дириґент хору при церкві Рождества Пресв. Богородиці і дириґент хору „Сурма" в Шикаґо.

ПАНАХИДА була відправлена в п'ятницю, 8-го липня 1960 р., в год. 8:00 вечора, в похоронному заведенні Родзінського в Шикаґо.

ПОХОРОН відбудеться в СУБОТУ, 9-го ЛИПНЯ 1960 року, в год. 9:00 рано, на місцеве кладовище св. о. Миколая.

Горем прибиті:

МАРІЯ з ПОВРОЗНИКІВ — дружина
РОМАН — син

У вияві глибокого жалю, з приводу смерти
ДОРОГОГО ДРУГА,

бл. п. Омеляна Плешкевича

і в щирому співчутті для Його Дружини, Сина і Рідні — пересилаємо на Сиротинець в Зальцбургу — Австрія $ 10.00 — замість китиці квітів на свіжу могилу.

ОСИП, СОФІЯ і УЛЯНА СТЕЦУРИ

Замість квітів
на свіжу могилу Невіджалуваної Пам'яті Братанича
ПЛАСТ. ЮНАКА,

сл. п. Юрчика Припхана

на цілі школи св. Миколая в Шикаґо
дол. 25.00 складають родини:

М. і Я. ЗУБАЛІВ та Л. і П. ШАСНКІВ

Весняний Фестиваль СУА в Нюарку

25-го травня ц. р. був незвичайним для Союзу Українок в Нюарку. Того дня влаштовано імпрезу — Весняний Фестиваль Пісні і Танку, в якому брали участь крім місцевого хору, ще хори з Филаделфії і Ню Гейвену, деклляматорка, танцюристки-солістки і танкові групи. Хором з Филаделфії диригувала Ірена Чумова, з Ню Гейвену Марія Гижа, з Нюарку Оксана Согор-Тарнавська. Імпреза, здавалось би, в час погоні за грошем неможлива до виконання, але запал і енергія комітету та імпрезового реф. Ірени Гнатів доказали, що немає при добрій волі неможливого. І імпреза вдалася знаменито!

Концерт дозволив всім забути про неприємне. Він дав нам всім стільки насолоди для вуха і для ока, що ті, яких не було, повинні сказати собі, що втратили дуже багато.

Боляче подумати, що одна група жінок-матерей посвячує вільний час от такій праці, як хоровий спів працюючи цілий день, знаходить час на співанки ввечорі, щоб пригадати за безсмертним Тарасом, що „наша дума, наша пісня не вмре, не загине", а друга частина не прикладає рук до цієї праці, і навіть не постарається вложити в душу своїх дітей пошанування того, що рідне.

Концерт зачав збірний хор в числі 70 жінок, співаючи гимн Союзу Українок. В прекрасних стилізованих народних строях зробив потрясаюче враження. Потім п. Валя Калин, місто довгих промов, віддеклямувала „Оду до пісні" Р. Купчинського. Відома із мистецького виконування деклямацій, п. Калин не потребує осібних похвал. Знову збірний хор під дириґентурою п. І. Чумової відспівав М. Фоменка „До пісні". Річ написану цікаво, незвичайно гарну і сильну, відспівав хор добре. Потім слідували виступи хорів. Хор з Ню Гейвену виконав „Вулицю" Ф. Колесси, „Лічу в неволі" М. Лисенка і „Україна" Гнатишина. Хор співав добре, кожна пісня опрацьована дбайливо, але перерібка деяких річей не викликала сильного ефекту, як повинно би. Коли ж одначе брати до уваги, що дириґентка і майже всі хористки тут народжені, треба сказати, що всі вони виказали велике розуміння нашої пісні і виконали її з такою любов'ю, що за це належить їм особливе признання. При цьому ще й велика матеріяльна жертвенність, бо покриття ними великої частини коштів дороги, заслуговує на спеціяльну увагу.

Хор з Филаделфії в складі 24 жінок являє собою дуже добрий зіспіваний ансамбль, і дав можливість дириґентці випровадити таку річ, як Мендельсона „Заграло, запінилось синєє море", і гаїлку Людкевича. Спів їх захопив публіку, яка викликала дириґентку два рази. Хор з Нюарку співав речі легкого типу, а саме „Ой, у саду" В. Безкоровайного і „Львівський вальс" Евгена Козака, який виконано знаменито. Шкода, що хор скоротив свою програму і не відспівав народних пісень із-за браку часу.

Танцювальні групи п. Яловеги і солістки пп. Сташинська і Вожаківська танцювали дуже гарно.

Треба б ще сказати дещо про дириґенток. Всі три із стажем дириґентським подали нам зовсім інший тип дириґування. Пані Чумова спокійно й опановано веде свій хор. Пані Гижа дириґує зовсім модерно. Пані Тарнавська енерґійно й елеґантно, а найкраще було це видно у кінцевій пісні „Привіт Батьківщині" Г. Китастого, яку виконано знаменито, і так збірному хорові, як і дириґентці слушно дісталися ці бурливі оплески, які вони дістали. Не можна поминути і трьох акомпаніяторок, пані Т. Голінатої-Богданської, вчительки тут. Музичного Інституту, п. Ж. Кравців, і піяністки з Ню Гейвену, якої прізвища не подано. Їх акомпаніямент додавав хорам ще більшої **вартости**. Жюрі в складі п-ове: Недільський, Каськів, Гарасевич, Микитюк і Добош мали не легке завдання в оцінці хорів.

По концерті була добра вечеря, влаштована Виконним комітетом.

О. Бемко, прес. реф.

Тенісовий турнір КЛК

В днях 18 та 19 червня ц. р. відбувся на Союзівці внутрішньо клюбовий тенісовий турнір Карпатського Лещатарського Клюбу. Участь в турнірі взяло 13 змагунів та дві змагунки. Багато клюбових „асів" не з'явилися, не подаючи причини. А дійсно шкода було, бо імпреза була таки вдала. Серед природи гірських околиць Союзівки та при гарній погоді змагання ці пройшли зовсім успішно.

Перше місце в конкуренції мужчин зайняв Юрій Ломаґа, перемагаючи у фіналі Андрія Пащука вислідами 6:2 та 6:3. В одинокій жіночій зустрічі Зірка Салик несподівано перемогла Маґду Остап'юк високим відношенням 6:2 і 6:2. Це був фактично початок літнього спортового сезону на Союзівці, де молодь знаходить всі можливості відповідно подпочити, вправляти різні роди спорту, та гарно і культурно розважатись.

Плавацькі змагання на Союзівці

Карпатський Лещатарський Клюб організує в дні 23 липня ц. р. перші на новому великому басейні „Союзівки" плавацькі змагання.

Змагання ці відбудуться в наступних конкуренціях чоловіків:

50 і 100 м. довільним стилем,
100 і 200 м. грудним,
100 м. навзнак,
50 м. метеликом,

Жінки змагатимуться за першість в плаванні на:
50 м. довільним стилем,
50 і 100 м. грудним,
50 м. навзнак.

Початок змагань 23 липня ц. р. о годині 5-ій по полудні.

Зголошення учасників та учасниць цих змагань приймає Ігор Воєвідка на адресу: Ihor Wojewidka, High Point Lodge, Bolton Landing, N.Y.

Доповідь про довговічність в Дітройті

Заходом Дітройської Групи УВАН відбулася 3 червня доповідь проф. Ів. **Розгона** „Проблема довговічности у вченнях О. Богомольця".

Представивши загально цілі науки про продовження людського життя, доповідач зупинився над дослідами Воронова, Мечнікова, Тушнова, Нагорного. Потім з'ясував вчення Богомольця, зупиняючися докладніше над фізіологічною функцією наднирковoї кори й ролею сполучної тканини в людськім організмі. На закінчення проф. Розгін представив деякі сучасні досліди й осяги в продовженні людського життя, зокрема дослідника Попена у Відні, і подав до відома власні досліди над ретікуло-ендотеліяльно - цитотоксичною сироваткою.

В дискусії взяли слово: М. Приходько, А. Шашло, Ів. Янчишин.

Е. П.